

ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Tiedote valvottavalle tilalle

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

TIETOA ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONNASTA

Tiloille tehtävän eläinten hyvinvoinnin valvonnan tarkoituksena on selvittää, täyttyvätkö tuotantoeläinten pidolle asetetut eläinten hyvinvointilainsäädännön vähimmäisvaatimukset.

EU-säädökset edellyttävät jäsenmaita tekemään ennalta suunniteltuja tuotantoeläinten hyvinvoinnin tarkastuksia. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa tehdään otantaan perustuen nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja turkiseläintiloille sekä kanaloihin ja kalkkuna- ja broileritiloille. Myös ankkoja ja hanhia pitäviä tiloja voidaan valvoa otannan perusteella. Kyseisiä eläinlajeja pitävien tilojen valvontamäärät vaihtelevat vuosittain, mutta yleensä tiloja valvotaan noin 1–20 %. Tilakäynneillä valvottavat maatilat valitaan valvontaan sekä satunnaisesti että erilaisiin painotuksiin perustuen.

Tuotantoeläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset ovat osa ehdollisuutta, joiden noudattaminen on useimpien tiloille maksettavien maataloustukien ehtona. Ehdollisuuden noudattamisessa havaittujen laiminlyöntien vaikutuksesta tilalle maksettaviin maataloustukiin on kerrottu kappaleessa ”Valvonnan havaintojen vaikutukset tilalle maksettaviin maataloustukiin”. Eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhteydessä suoritetaan usein myös Ruokaviraston vastuulla olevia, eläinperusteisesti myönnettävien EU- rahoitteisten sekä kansallisten tukien valvontoja.

Otantaan perustuvien tarkastusten lisäksi kotieläintilalle voidaan tehdä muita eläinten hyvinvointia koskevia tarkastuksia, esimerkiksi, jos epäillään, että eläintä hoidetaan tai kohdellaan eläinten hyvinvointilain vastaisesti. Useimmiten epäily herää kansalaisen ilmoituksen perusteella, mutta myös esimerkiksi teurastamolta välitetyn tiedon kautta. Eläinten hyvinvoinnin tarkastus voi laajentua hallinnollisesti ehdollisuuden valvonnaksi.

Maatilalla tarkastuksen suorittavat aluehallintovirastojen tarkastajat tai kuntien eläinsuojeluviranomaiset. Tiloille, joille tehdään ehdollisuuden tarkastus, tehdään samalla käynnillä myös otantaan perustuva eläinten hyvinvoinnin tarkastus. Tarkastus voidaan tehdä yhdessä esimerkiksi ELY-keskuksen rehuvalvontoja tai eläinten hyvinvointikorvausten vaatimuksia valvovan tarkastajan kanssa. Aluehallintovirastojen valvontaa ohjaa ja hallinnoi Ruokavirasto, mutta kuntien valvontaa ohjaavat aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit ja kuntatyönantaja. Valvonnasta ei pääsääntöisesti ilmoiteta etukäteen.

TOIMIJAN VELVOITTEET TARKASTUKSESSA

Toimijalla on velvollisuus tarpeen mukaan avustaa tarkastuksen suorittamisessa ja toimia yhteistyössä tarkastusta suorittavien viranomaisten kanssa. Toimijoiden on, siinä määrin kuin se on tarpeen, valvonnan suorittamista varten pyynnöstä annettava toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus tutustua mm. eläimiin, asiakirjoihin ja muihin merkityksellisiin tietoihin.

TILAKÄYNTI

Valvonnassa tarkastetaan, noudatetaanko tilalla kyseisen eläinlajin pidolle asetettuja eläinten hyvinvointisäädösten vähimmäisvaatimuksia. Eläinten hyvinvointia koskevassa ehdollisuuden tilavalvonnassa puolestaan valvotaan täyttyvätkö tietyt tuotantoeläinten pidolle asetetut eläinten hyvinvointilainsäädännön vaatimukset, jotka on asetettu ehdollisuuden vaatimuksiksi. Tieto siitä, mikä tarkastus on kyseessä, näkyy joko tarkastuslomakkeen otsikossa tai rastitettuna tarkastuslomakkeeseen. Aluehallintovirastojen tekemissä tarkastuksissa voidaan asiasta myös jakaa erillinen tiedoksianto.

Eri eläinlajien valvonnassa tarkastettavat asiat on listattu eläinlajikohtaisissa tarkastuslomakkeissa, jotka löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta:

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/elaimet/elainten-pito/elainten-suojelu-ja-kuljetus> > Tarkastuslomakkeet

Lisätietoja vaatimuksista löytyy lainsäädännöstä ja valvontaohjeista:

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/elaimet/elainten-pito/elainten-suojelu-ja-kuljetus>

TARKASTUSKERTOMUS JA VALVONNAN TULOS

Tilalle suoritetusta eläinten hyvinvoinnin tarkastuksesta laaditaan kirjallinen tarkastuskertomus, joka voi olla esimerkiksi tuotantoeläintilojen otantatarkastuksia varten laadittu tarkastuslomake. Ehdollisuuden valvonnassa valvontahavainnoista laaditaan valvonnan tulos. Eläintenpitäjä voi saada kopion tarkastuskertomuksesta heti tarkastuksen jälkeen. Yleisempää kuitenkin on, että tarkastuskertomus ja/tai valvonnan tulos toimitetaan myöhemmin postitse, koska kattavan asiakirjan tekeminen vie aikaa ja on tarkoituksenmukaisempaa toimisto-olosuhteissa.

Tarkastuksen johtopäätöksenä on, että lainsäädäntöä on joko noudatettu tai rikottu. Lisäksi voidaan antaa eläinten hyvinvointia edistäviä neuvoja ja ohjeita tilanteessa, jossa lainsäädäntöä ei ole rikottu. Mikäli rikkomus on vähäinen ja se voidaan poistaa joko tarkastuksen yhteydessä tai ilman, että se edellyttää uusintatarkastusta, voidaan antaa kehoitus tilanteen korjaamiseksi.

KUULEMINEN JA SELVITYSPYYNTÖ

Eläintenpitäjällä on oikeus ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä viranomaisen tekemistä havainnoista sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Kuuleminen eläinten hyvinvointiasiassa voidaan suorittaa joko kirjallisesti tai suullisena kuulemisena. Jos valvonnassa on todettu vakavia kiireellisiä toimenpiteitä vaativia puutteita, eläintenpitäjää kuullaan vain, jos hän on viivytyksettä tavattavissa. Joissain tilanteissa tarkastuksen tekijä voi joutua hankkimaan lisäselvitystä eläinten pitäjältä tai ulkopuoliselta taholta.

Ehdollisuuden valvonnassa viljelijää kuullaan sekä tapahtuneesta laiminlyöntihavainnosta että ehdotetusta tukiseuraamuksesta samalla kertaa. Eläinten pitäjä voi vastata kuulemiseen ja antaa valvontaan liittyviä lisätietoja, vaikka tilalla ei olisi havaittu laiminlyöntejä.

HALLINTOPÄÄTÖS

Hallintopäätöksessä ilmoitetaan havaittu epäkohta ja päätöksen perustelut. Lisäksi siinä ilmoitetaan, mihin toimenpiteeseen päätöksessä on ryhdytty. Päätös toimitetaan tiedoksi asianosaiselle. Päätöksessä on myös sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Jos tarkastuksessa havaitaan säädösten laiminlyöntejä, eläimen omistajalle annetaan kielto jatkaa säädösten vastaista toimintaa tai määräys korjata laiminlyönti annetussa määräajassa. Mikäli rikkomus on vähäinen ja se voidaan poistaa joko tarkastuksen yhteydessä tai ilman, että se edellyttää uusintatarkastusta, voidaan antaa kehoitus tilanteen korjaamiseksi. Vakavissa ja kiireellisissä tilanteissa tarkastuskäynnillä voidaan ryhtyä

omistajan kustannuksella myös välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tällöin voidaan esimerkiksi järjestää eläimille ensiapuna ruokaa ja juomaa sekä hoitaja paikan päälle. Jos eläinten hoito ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, ne voidaan myydä, viedä teuraaksi tai lopettaa.

UUSINTATARKASTUS

Mikäli valvonnassa todetut puutteet sitä vaativat, määräajan umpeuduttua uusintatarkastuksessa valvotaan, että määräystä tai kieltoa on noudatettu ja tarkastuksessa havaitut puutteet on korjattu.

EHDOLLISUUDEN VALVONNAN TULOS JA MAHDOLLISET SEURAAMUKSET

Tarkastuksen havaintojen perusteella aluehallintoviraston läänineläinlääkäri tekee valvonnan tulokseen johtopäätökset valvonnasta, sekä ehdottaa mahdollisia ehdollisuuden seuraamuksia, joiden taso riippuu todetun laiminlyönnin vakavuudesta, kestosta sekä laajuudesta. Kuulemiskirje toimitetaan tilalle yhdessä valvonnan tuloksen kanssa. Ehdollisuuden seuraamuksen vahvistaa vielä ELY-keskuksen koordinaattori, joka tekee eri valvontaosioiden seuraamusprosenttiehdotusten perusteella lopullisen pöytäkirjan kaikista tilan kyseisen tukivuoden ehdollisuuden valvonnoista. Myös kunnan eläinsuojeluviranomaisen tuotantoeläintilalle tekemä, esimerkiksi epäilyyn perustuva eläinten hyvinvointitarkastus, voi johtaa tukiseuraamuksiin läänineläinlääkärin tekemän hallinnollisen laajennuksen kautta.

VALVONNAN HAVAINTOJEN VAIKUTUKSET TILALLE MAKSETTAVIIN MAATALOUSTUKIIN

Ehdollisuuden vaatimukset ovat perustuen, viherryttämistuen, nuoren viljelijän tuen, peltokasvipalkkion, lammis- ja vuohipalkkioiden, lypsylehmäpalkkion, nautapalkkion, ympäristökorvauksen (ympäristösitoumus ja ympäristösopimukset), luonnonmukaisen tuotannon korvauksen, luonnonhaittakorvauksen ja eläinten hyvinvointikorvauksen ehtona. Mahdollinen tukiseuraamus kohdistuu siis kaikkiin edellä mainittuihin tilalle maksettaviin tukiin.

Ehdollisuuden vaatimusten rikkomusten seuraamusprosenttia määrättäessä arvioidaan noudattamatta jättämisen laajuutta, vakavuutta, kestoa, tahallisuutta sekä toistuvuutta. Tavanomainen seuraamus ehdollisuuden rikkeitä havaittaessa on 3 %. Lievien laiminlyöntien osalta seuraamus voi olla 1 %. Vakavammissa rikkeissä seuraamus voi olla 5 %. Myös toistuvasti havaittu sama rike tai rikkeen toteaminen tahalliseksi korottaa tukileikkausprosenttia. Seuraamus voi nousta jopa 100 prosenttiin. Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta, kun tilan kaikki ehdollisuuden valvonnat on saatu suoritettua.

Lisätietoa ehdollisuudesta ja eläinten hyvinvoinnin valvonnan seuraamuksista löytyy Ruokaviraston internetsivuilta: www.ruokavirasto.fi > tuet > maatalous > perusehdot

MUUTOKSENHAKUOIKEUS

Hallintopäätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus ja muut valituksen tekemistä koskevat tiedot löytyvät päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta.

Viljelijä voi hakea oikaisua ehdollisuuden valvonnan lopputulokseen tukipäätöksestä, jonka tekee maaseutuelinkeinoviranomainen. Päätöksen liitteenä olevassa oikaisuvaatimusosoituksessa annetaan ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseen.